

E. S. Sastry Series No. II.

1062
3.13

Sree

PRASNOTTARA RATNAMALA,

BY

Eleswarapu Subrahmanya Sastry.

891
8586

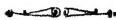

25

Publisher,

P. Subbarow,

Cocanada.

PRINTED BY

SCAPE & CO., COCANADA.

1913.

శ్రీ

ప్రశ్నోత్తర రత్నమాల.

వలేశ్వరపు సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారి
ఆంధ్రప్రద్యసహితము.

ఇది

పారుపూడి సుబ్బారావుచే
బ్రకటింపబడియె.

మొదటికూర్పు 1000.

కాకినాడ:

స్కేప్ ఆంధ్ర కంపెనీయందు

ముద్రితము.

1913.

కానీరైటు రిజస్టర్డు.]

[వెల రు 0-4-0.]

ప్రశ్నోత్తర రత్నమాల.

ఓంకార లక్ష్మసంలక్ష్యం
సచ్చిదానందరూపకం
నిర్వికల్పం గుణాతీతం
తత్త్వమేకం భజామ్యహం.

శ్లో. కః ఖలునాలంక్రియతే
సిద్ధాసిద్ధార్థసాధనపటీయాన్
అముయాకంఠస్థితయా
ప్రశ్నోత్తరరత్నమాలికయా.

గీ. ప్రిష్ఠలలరః బ్రీశ్నోత్తరరత్నమాల
కంఠమసన్నురేందుజగంబాలందు
మహితశుభము సాధింపసమర్థుడగుటఁ
బ్రీతిదాస నెనఁడలంకరింపఁబడఁడు ?

శ్లో. భగవన్ ! కిముపాదేయం? గురువచసం;
హేయమపిచక? మకార్యం;
కోగురు? రధిగతత్తత్వశ్శిష్య
హితాయోద్యతస్సతతం;

గీ. గురుఁడ ! సంపాద్యమెయ్యది? గురువుపల్కు;
 హేయమెయ్యి? దకార్యంబయెవఁడుగురువు?
 సకలతత్వ విజ్ఞానియై సంతతంబు
 శిష్యహిత సంప్రయత్నంబు సేయుచుతఁడు;

శ్లో. కింపథ్యతరం? ధర్మ; కశ్చచి?
 రిహయస్య మానసంశుద్ధం;
 కః స్థితిః? వివేకి; కింవిష? విషన
 మనఃరణాగురుషు;

గీ. ఏదిపథ్యంబు? ధర్మంబయెవఁడు శుద్ధు?
 డిట్టిధర్మప్రవర్తనాహీనహృత్ప
 విత్తు; డెవఁడు పండితుఁడు? వివేకి; విషన
 మానమెయ్యది? గుర్వనమానచర్య;

శ్లో. త్వరితంకిం కర్తవ్యం విమమా?
 సంసారసంతతిచ్ఛేదః;
 కిం మోక్షతరోచ్ఛ్రీజం?
 సమ్యక్జ్ఞానం క్రియాసిద్ధం;

గీ. ధరణి బుధులకు శీఘ్రకర్తవ్యవిషయ
 మేది? సంసార సంతతిచ్ఛేద; మేది
 మోక్షస్వత్వంబునకు బీజభూత? మధిక
 సత్క్రియా సిద్ధదివ్య విజ్ఞానమొకటె.

శ్లో. సంసారేకేనసారం? సుధియా

నిశ్చిన్త్యసారమిదమేవ;

మనుజేషుదృష్టతత్త్వః కః?

పరహిత ఉద్యతస్సతతం.

గీ. ఏది సంసారమునసార? మిథబుద్ధి

నెంచిచూచిన వో సారమిదియసుమ్మి;

యెవఁడు మనుజులలోపలదృష్టతత్త్వం?

డనయముఁ బరోపకార పరాయణుండు.

శ్లో. మదిరేవమోహజనకః క? స్నే

హః; కేచదస్యవో? విషయా;

కాభవవల్లి? తృష్ణా; కోవై

రీ? యస్త్వసుద్యోగః;

గీ. మదిరయట్టుల మోహమెయ్యదిఘటించు?

మైత్రి; దస్యలెవ్వారలిమ్మహివిషయము;

లేదిభవవల్లిక? దురాశ; యెవఁడు వైరి?

యప్రియత్నుఁడు సత్క్రియలొనరింప;

శ్లో. కస్మాద్భయమిహ? మరణా; దన్ధా

దవికోవిశిష్యతే? రాగీ;

కశ్చురో? యోలలనారోచన

బాణైర్నన్యధితః;

గీ. జగతిదేవివలన భయంబు? చాపునలన;
 గుడ్డికంటెను నెవ్వఁ డెఁక్కుడగు? రాగి;
 శూరుఁడెవఁడు? సతీవృత్తిసారతీక్షణ
 బాణచయముల నీరిసంపడనివాఁడు;

శ్లో. పాతుం కర్ణాంజలిభిః కిమమృత
 మివయుజ్యతే? సదుపదేశః;
 కింగురుతాయామూలం?
 యదేతదప్రార్థనంనామ.

గీ. చెవుల పేరిటి దోసిళ్ళుచేతనమృత
 మట్ల త్రానఁగ నెయ్యదియర్హమగును?
 సదుపదేశంబు; మూలమెయ్యదగుగౌర
 వమ్మనకును? నయాచకత్వమ్ము తలఁప;

శ్లో. కింగహనం? స్త్రీచరితం; కశ్చతురో?
 యోనఖండితస్తేన;
 కిందాద్ర్య? మతోషః; కింలాఘవ?
 మధమహయాచ్ఛా;

గీ. తెలియశక్యముకాదేది? స్త్రీచరిత్ర
 చతురుడెవఁ? డాచరిత్రకసాధ్యుడైన
 వాఁడు; లేమియేది? యత్ప్రతిభావ;మేది
 యగునులాఘవం? బారయనధమయాచ్ఛ.

శ్లో. కింజీవిత ? మనవద్యం;

కింజాడ్యం? పాఠనేప్యనభ్యాసం;

కోజాగర్తి ? వివేకీ;

కానిద్రామూఢతాజన్తో;

గీ. ఏదిజీవిత? మనవద్య; మేదిమార్భ్య?

మరయ నధ్యయనాధ్యాపనావివేక;

మెనఁడు జాగరూకుఁడు? జ్ఞాని; మేదినిద్ర

జంతువులకెల్ల? మూర్ఖతాసంభ్రమంబు.

శ్లో. నల్లినీదళగత జలవత్తరశంకిం?

యావనంధనంచాయు;

కథయపునఃకేశశశిసః

కిరణసమాః ? సజ్జనాపవ.

గీ. జలజపత్ర జలములట్లఁచలములేవి?

యావనంబు, ధనం, బాయువున నెడిమూఁడు

మఱల నుడువుము జలజారితరుణకిరణ

నదృశులెవ్వరో? యొక్కసంజ్ఞనగణంబ;

శ్లో. కోనరకః? పరవశతా;

కింస్వర్గం ? సర్వసంగవిరతిర్యా;

కిం సాధ్యం? భూతహితం; ప్రియమపి

కిం ప్రాణినా? మనవ;

గీ. ఏదినరకము? పరనశత్వః; మేదిస్వర్గ
మఖిలసంగ పరిత్యాగ; మరయసాధ్య
మేది? సకలభూతవిహిత; మేదిప్రియము
ప్రాణికోటి కెల్లను? ప్రాణపంచకంబు.

శ్లో. కిందాన? మనాకాంక్షం;
కింమిత్రం? యన్నివర్తయతిపాపాత్
కోఽలంకార? శీలం;
కింవాచాంమండనం? సత్యం;

గీ. ఏదిదాన? మనాకాంక్ష; మెవఁడుమిత్రుఁ?
ఉభయమునుండి మరల్చెడునాతఁ; డేది
భూషణంబు? శీలంబు; వాఁగుభూషణమనఁ
దనరునేది? యాడినమాటఁదప్పకుంట.

శ్లో. కిమనర్థఫలం? మానః;
కాసుఖదా? సాధుజనమైత్రీ;
సర్వవ్యసనవినాశే
కోదక్ష? స్సర్వధాత్యాగి;

గీ. మహిననర్థఫలంబేది? మానః; మేది
సౌఖ్యదంబు? సాధుజనప్రిశస్తమైత్రీ
మనమునందెన్న సర్వవ్యసనవినాశ
దక్షుఁడెవ్వఁడు? సర్వధాత్యాగియొక్కఁడె;

శ్లో. కోఽన్ధో? యోఽకార్యరతః;
కోబధిరో? యశ్శుణో
తినహితాని; కోమూఢో?
యఃకాలేప్రియాణివక్తుంసజానాతి;

గీ. అంధుఁడెవ్వఁ? డకార్యంబులూచరించు
సతఁడు; బధిరుఁడౌ నెవ్వఁడు? హితమువినని
యతఁడు; మూఁగయెవఁడు? సమయంబునంబి
యంబువల్కు న్గురింపనియట్టివాఁడు.

శ్లో. కింమరణం? మూర్ఖత్వం; కించానర్థం?
యదవసరే దత్తం
ఆమరణాత్ కింశల్యం?
ప్రచ్ఛన్నం యశ్కృతంపాపం;

గీ. భువిమరణమేది? మూర్ఖ్య; మఁమూల్యమేది?
యవసరింబై న యప్పుడియఁబడునదియ;
చచ్చవలకేది జాధించుశల్యమట్ల?
పరిగప్రచ్ఛన్నకృతమైనపాపకృతియ.

శ్లో. కుత్రవిధేయోయతో? ?
విద్యాభ్యేసే, సదాపథే, దానే;
అవధీరణాక్వకార్యా?
ఖిల, పరయోషి, త్పరధనేషు;

గీ. యత్న మెచ్చోటఁ జేయనా? నౌషధంబుఁ
గొనునపుడు, విద్వితల నేర్చుకొనెడునపుడు
దానమిడునపు; నిరసనంబునుటెందు?
పరధనపరాంగనాఖిలప్రతతియందు.

శ్లో. కాహ్ని శమనుచింత్యా?
సంసారాసారతా, నతుప్రమదా?
కాప్రేయసీవ? కరుణా,
కిందాక్షిణ్యం? మహన్నైతీ;

గీ. ఏదిస్మరణీయమారయఁ నెల్లవేళ?
భవమసారమనెడిప్పు-ప్రమదలఁదలఁ
పంగఁదగదెప్పు; ప్రేయసివంటిదేది?
కరుణ; దాక్షిణ్యమననేమి? పరమమైతి.

శ్లో. కణ్ఠగతైరప్యసుభిః కస్య
హ్యత్నానశక్యతేజేతుం?
మూర్ఖస్యా శంకితస్యా
విశదస్యతథాకృతఘ్నస్య.

గీ. తనదుప్రాణమల్ కంఠగతంబులై న
నెట్టివానికి నాత్మజయింపరాదు?
మూఢునకు, నిత్యసంశయబుద్ధికిం, గృ
తఘ్నునకు, నవిశదునకుఁ దలఁచిచూడ.

శ్లో. కః పూజ్యః? సద్యస్త, కమధమ
మాచక్షతే? చలితవృత్తం;
కేనజతిం జగదేత?
త్సత్యతీతౌవతాపుంసా.

గీ. ఎవఁడు పూజ్యుఁడు? సద్యస్తఁ; డెవనినీచుఁ
డందు? చలితప్రవర్తను; నవనియెవని
చే జయింపఁబడె? నిజంబుఁ జెప్పనట్టి
వరితీతౌఁ యుండె నట్టిపురుషుచేత.

శ్లో. కస్త్వై నమస్సురై రపిక్రియతేహి?
దయావతాం ప్రధానాయ
కస్మాదుద్విజితవ్యం?
సంసారాణ్యతస్సుధియా;

గీ. ఎవ్వనికమరులును నమఁస్కృతులొనర్తు?
రిలదయాఘ్యల లోననాఁ యకునికొఱకు;
ధీరుఁడెద్దానినుండియుఁ ద్వేగమంద
వలయు? నతిసాంద్ర సంసారవనమునుండి;

శ్లో. కస్యవశేప్రాణిగణ?
సృత్యప్రియభాషిణో వినీతస్య;
కష్టస్థాతవ్యం?
న్యాయ్యేదృష్టాదృష్టార్థలాభాయ;

గీ. పాణిలైష్వనివశములు? ప్రకటవినయ
మొప్పనత్యముఁ బ్రియముగాఁజెప్పవాని;
కిహపరాతి సౌఖ్యమునఁకెచటనుండ
వలయు? న్యాయసన్మార్గప్రవర్తనమున;

శ్లో. విద్యుద్విలసితమివకిం?
దుర్జనసంగస్తథాయువతయశ్చ;
కులశీల నిష్ప్రకంపాః
కే కులికాలేపి? సత్పురుషాః;

గీ. మెలుపువలె నుండునేది? కాపురుషమైతి,
యశావతంబును; గలికాలమందునేని
నిజమణాచార సద్ధర్మనిష్ప్రకంపు
లైనవారేరు? సత్పురుషాళికాడె;

శ్లో. చింతామణి రివదుర్లభమిహకిం?
కథయేచతుర్భుద్రం
కింతద్వదన్తి భూయః
ప్రవిగతతమసో విశేషేణ.

శ్లో. దానం ప్రియవాక్సహితం జ్ఞాన
మగర్వం క్షమాన్వితంశౌర్యం
విత్తంత్యాగసమేతం
దుర్లభమేతచ్ఛతుర్భుద్రం

గీ. ఇలను చింతామణియుఁబోలెనేదిదుగ్గ
భంబొచ్చెప్పమ? యదెచతుర్భద్రమగును;
ప్రవిగతాజ్ఞానులా చతుర్భద్రమనిన
నేవిశేషము నుడివెదరెంచిచెపుమ.

గీ. అసమహిత వాక్యహితమైనయట్టియూవి,
గర్వశూన్యవిజ్ఞానంబు, ఓమగలట్టి
శౌర్యమును, త్యాగసహితార్థచయము నివియె
వచతుర్భద్రములు దుర్లభములుఁదలఁప.

శ్లో. కః కులకమలదినేశః ?
సతిగుణవిభవేఽపియోనత్రుః;
కింశోచ్యం? కార్పణ్యం;
సతివిభవేశస్త? మాదార్యం;

గీ. కులకమల దినేశుఁడెవండు? గుణసమృద్ధి
విభవముండియు నత్రుఁడై వెలయువాఁడు
ఏదిశోచ్యంబు? కార్పణ్య; మేషభాగ్య
మున్నశస్త్రమా? నౌదార్యమొసరి యుంట;

శ్లో. పరధనహృదయహరాకా?
సమ్యక్కవితా, వివేకవత్తాచ;
కంనస్పృశతి విపత్తిః?
వృద్ధస్యవదోఽనువర్తనం, దాతృ;

గీ. పరధనమనంబుల హరించివరఁగునేది?
ప్రధితకవిత, వివేక; మాఁపత్తులెవని
నంటకుండును? వృద్ధవాఁక్యాళిననుస
రించువానిని, దాంతుఁడై మించువాని;

శ్లో. కస్మైస్పృహయతికమలా?
విమలచరిత్రాయ, నీతివృత్తాయ;
త్యజతిచకం సహసా?
ద్విజగురుదేవ వినిండకంచ, సాలస్యం;

గీ. కమల యెవ్వనిగోరును? విమలచరితు
న్యాయమార్గానువర్తు; రయంబయెవని
విడుచు? గురువుల నమరులద్విజులనిండ
లొగిమొనఁచెడి జను ననుద్యోగి;దలఁప.

శ్లో. కుత్రివిధేయోవాసః?
సజ్జననికటేఽథవా కాశ్యాం
కః పరిహర్యోజేశః?
పిశునయుతోలుబ్ధభూషస్య;

గీ. జగతినివసించగలనెందు? సాధుజన
మీపమునఁగానిదోఁగానికాపురాన;
విడువదగునేది? లుబ్ధభూవిభునిసంగ
తిం దగుపిశునజనము వత్తించుతావు,

శ్లో. కేనాశోచ్యః పురుషః
ప్రణతకళత్రేణ, ధీరవిభవేన;
ఇహాభువనేకశ్శోచ్యః
సత్యసివిభవేనయోదాతా;

గీ. జనుఁడు దేనిచే శోచింపఁసాధ్యపడఁడు?
ప్రణతభార్యచే, ధీరనైభవముచేత;
నవని శోచింపఁగాఁ దగుఁనాతఁడెవ్వఁ
డతివిభవముండిదాతకాఁసట్టివాఁడు.

శ్లో. కిమహర్నిశమనుచింత్యం?
కేశవచరణౌజనేషుచంచలతా;
కాచసభాపరిహార్యా
హీనాయావృద్ధసచినేన;

గీ. ఏయది విచింత్యమైయుండుఁదేయుఁ బవలు
హరిచరణభక్తి జనులయందస్థిరతయు;
నేనభ పరిహరింపనొనెట్టినభను
వృద్ధసచివుండు లేకుండఁనెనఁగునద్ది.

శ్లో. బ్రూహిస్ఫురితచకావా?
స్వభ్యస్తానిర్మలావిద్యా;
ప్రాణాదపికోరక్ష్యః?
కులధర్మ, స్సాధుసంగశ్చ;

గీ. ఏది సమశాంబునకు స్ఫురియించుఁ జెపుమ?
గురుజనాభ్యస్త నిర్మలఁవరమవిద్య;
ప్రాణములకన్న నెయ్యదిఁరక్ష్యమగును?
స్వకులధర్మంబు, సజ్జనఁసంగమంబు.

శ్లో. కఃపంగురిహప్రధితో?
ప్రజతించయోవార్థకే తీర్థం;
కింతీర్థమపిచముఖ్యం?
చిత్తమలంబున్నవర్తయతి;

గీ. షీతి నెవండు పంగుఁడనఁ బ్రసిద్ధిఁజెందు?
దీర్థములకేగు నాతఁడుఁవార్థకమున;
నేదిముఖ్యమాతీర్థంబు? హృదయమలిన
మెద్దియెడబాపునో యదియేతలంప;

శ్లో. కింస్మర్తవ్యం పురుషే?
హరిపాదయుగంసయావనీభాషా
కోహినవాచ్యస్సుధియా?
పరదోషశ్చన్యతంతద్వత్.

గీ. నిఖిలపురుషులకును స్మరణీయమెద్ది?
హరిపదమె, కాని కాదలయవసభాష;
పండితుండై నవాఁడెదిపలుకఁదగదు?
పరులదోషమట్లె యసత్యవాక్యమొకటి.

శ్లో. కిం సంపాద్యం మనుజైః?

ద్విద్యావిత్తం, బలం, యశః, పుణ్యం;

కస్పర్యగుణవినాశీ?

లోభః శత్రుశ్చకః? కామః;

గీ. ప్రజలు వేనినినాజ్ఞింపవలయుమహిని?

విత్తము, యశంబు, పున్నెంబువిద్య, బలము;

నెల్లగుణముల నణగించునేది? లోభః

మేదిశత్రుతుల్యము? కామమేతలంప;

శ్లో. ఇహకుత్రావహి తస్యస్మనుజః?

కిలరాజసేవాయాం;

కాసంరక్ష్యా?

కీర్తిః పతివ్రతానై జబుద్ధిశ్చ;

గీ. ఉర్వినెట జాగరూకుడైయుండవలయు

మనుజుఁ? డారయ రాజసేవనమునందు;

రక్షణీయమెయ్యది? పతివ్రతయుగీర్తి

యమలమౌ నై జబుద్ధియుననెడిమూఁడు.

శ్లో. కాకల్పలతాలోకే?

సచ్చిష్యాయార్పితావిద్యా;

కోఽక్షయవటవృక్షస్సాస్య?

ద్విధివత్సత్పత్రదత్త దానంయత్.

గీ. జగత్సో నెట్టి కల్పకుఁజమ్ముఁబోలు;
మంచికిఁ ఘృతకుసుమఁజ్ఞించువిద్య;
ఏదితలఁప నక్షయపటఁవృక్షమో? య
ధావిధిని మోగ్యునకొనంగుదానమొకట;

శ్లో. కింశస్త్రిం సర్వేషామ్?
యక్తి; రాతాచకా? ధేను;
కిన్నుబలం? యథైర్విం;
కోమృత్యు? ర్యదవధానరహితత్వం;

గీ. ఏదిశస్త్రతుల్యము ప్రజఁకల్ల? యక్తి;
మాతఁబోలెడు నెయ్యది? మంచియావు;
ఎయ్యది బలంబు? ధైరంబు; మృత్యువేది?
యరయ సవధాన రహితత్వమో? గాదె;

శ్లో. కుత్రవిషం? దుష్టజనే;
కిమిహశౌచంభవేద్యణంనృణాం;
కిమభయమిహ?

పై రాగ్యం; భయమపికిం? విత్త మేవసర్వేషాం;

గీ. ఎందువిషముండు? దుష్టులయందు; జగతి
జనులకెయ్యదశౌచంబు? ఋణము; భయము
లేరదెయ్యది? పై రాగ్యమో? సర్వ
జనులకును భయానహమేది? ధనమొకండె;

శ్లో. కాదుర్లభానరాణాం?

హరిభక్తి; పాతకంచకిం? హింసా;

కోపిభగవత్ప్రియస్సాన్య?

ద్యోన్యంనోద్వేజయేదను ద్విగ్న;

గీ. నరుల కెయ్య దలభ్యుంబు? హరిసుభక్తి;

ఏదిపాతకమగు? హింస; యెవ్వంబుభగ

వత్ప్రియుండగు? నొరులకుభయమొసంగ

కొరులచే భయంపడకుండనుండునతడు;

శ్లో. కన్యాత్సిద్ధి? స్తవనా;

బుద్ధి; క్వను? భూసురే; శుతోబుద్ధి?

వృద్ధోవసేనయా; కేవృద్ధా?

యేధర్మతత్వజ్ఞా;

గీ. ధరణిదేనివలనసిద్ధి? తపమువలన;

నెవరియందుండు బుద్ధి? మహీసురా?

యందు; నెట్లగుబుద్ధి? వృద్ధాతిసేవ;

వృద్ధులెవరు? ధర్మజ్ఞులేతలంప;

శ్లో. సంభావితస్యమరణాదధకంకిం?

దుర్యశోభవతి;

లోకేనుభవేతో?

ధనవాన్; ధనమపిచకిం? యతశ్చేష్టమ;

గీ. మరణమునకన్న నెయ్యదిమానితునకు
నధికమా? నపకీర్తి; సుఖాధ్యుడెవడు
ధరణిలో? ధనవంతుండు; ధనమదేది?
యిష్టసిద్ధియొసంగెడిదెదియొయదియె;

శ్లో. సర్వసుఖానాం బీజంకిం?
పుణ్యం; దుఃఖమపికుతః? పాపాత్;
కస్యైవశ్వర్యం? యః కిలశంక
రమారాధయేద్భక్త్యా;

గీ. ఎల్లసుఖములకును బీజమేది? పుణ్య
మగుచు; దుఃఖంబుదేనిచే? సమముచేత;
నెవని కనుపమానై శ్వర్య? మిథభక్తి
పూర్ణముగజేయు శంకరపూజకునకు;

శ్లో. కోవర్ధతే? వినీతః;
కోవాహీయేత? యోద్యస్తః;
కోనప్రత్యేతవోక్తి
బూతేయశ్చాస్మతంశశ్వత్;

గీ. వృద్ధిబొందుచునున్నవాడెవడు? సమ్మతి;
డెవడు హీనుండు? గర్వితం; డెవడు సమ్మ
దగని యాతడు? పల్కలుదబ్బరలను
బలుకుచుండెడు నాతడేయిలదలంప;

శ్లో. కుత్రాన్యతేష్యపాపం?

యచ్ఛోక్తం ధర్మరక్షార్థమ్;
కోధర్మోభిమతో?
యశ్శిష్టానాం నిజకులీనానామ్;

గీ. అన్యతమువచించినను బాపముబ్బడెందు?

ధర్మరక్షణకొఱకై నందబ్బరందు;
ధర్మమెయ్యది? నిజకులధర్మనిష్ఠ
నలరు శిష్టులకు హితంబునై నయదియ.

శ్లో. సాధుబలంకిం? దైవం;

కస్సాధు? స్వర్వధాతుష్ఠః
దైవంకిం? యత్సక్యతం;
కస్సుక్యతే? శ్లాఘ్యతేచయస్సద్భిః

గీ. బలము సుజనులకేది? దైవంబు; సుజనుఁ

డెవఁడు? నిరతంబుఁబరితుష్టిఁననఁగువాఁడు;
దైవమెయ్యదియగు? సుక్యతము; పుణ్యుఁ
డెవఁడు? సజ్జనసమ్మాన్యఁడేతలంప;

శ్లో. గృహమేదినశ్చమిత్రంకిం?

భార్య; కోగృహీచ? యోయజతే;
కోయజ్ఞో? యశ్శ్రుత్యా విహితః
త్రేయస్కరోన్మాణాం;

గీ. హి తుండేవండు గృహస్థుఁ? కతివయా; గృ
హస్థుడెవ్వఁడు? యజ్వియా; యజన మేది?
యః ఫలజనుఁ కు హితమనుఁ నెనుకృతక
రమ్మున గువేదః హితకర్మమ్మునుమ్ము.

శ్లో. కస్యక్రీయాహి సఫలా
యః పునరాచారివా శిష్టః;
కశ్శిష్టో? యోవేదప్రమాణవాన్ .
కోహతా? క్రియాభిష్టః;

గీ. సఫలమానేనికార్య? మాచారినిష్ఠఁ
జెలఁగు శిష్టుని; దేవ్యాఁడు శిష్టుఁడగును?
వేదిమేప్రమాణంబుగా నెలయునతఁడు;
వసుధహతుడెవ్వఁడు గ్రియాభిష్టజనుఁడు.

శ్లో. కోధన్య? స్సన్యాసే;
కోమాన్య? పండితస్సాధుః;
కస్సేవ్యో? యోదాతా;
కోదాతా? యోర్థితృప్తిమాతనుజే;

గీ. ధన్యుడెవ్వఁడు? సన్న్యాసి; మాన్యుడెవఁడు?
సాధువగు పండితుఁడు; సేవసలుపుచుండఁ
దగినవాడెవ్వఁడు? దాత; దాత యెవఁడు?
సకలయాచక సంతృప్తి సలుపునతఁడు;

శ్లో. కింభాగ్యం దేహవతా?

మారోగ్యం; కః ఫలీ? కృషిక్మతః;

కస్యనపాపం? జపతః;

కః పూజోక్త? యఃప్రజావాంత్సవ్యత్;

గీ. భాగ్యమేది దేహులకు? నాఠోగ్య; మెవఁడు

ఫలముఁగొనువాఁడు? కృషిసల్పువాఁ; డెవండు

పాపరహితుండు? విష్ణుజంబునల్పు

వాఁడు; పూజ్యుండెవఁడువుత్ప్రసవంతుఁ డరయ;

శ్లో. కిందుష్కరంస రాణాం?

యస్మనసోనిగ్రహస్సతతమ్;

కోబ్రహ్మచర్యవాంత్సవ్య?

ద్యశాచ్ఛలితోర్ధ్వరేతస్కః;

గీ. నరులకెల్లను దుష్కరంబరయనేది?

యతులమైన మనోనిగ్రహంబుతలఁప;

బ్రహ్మచర్యంబునందినవాఁడెవండు?

ధుణినస్థలితోర్ధ్వరేతస్కుడరయ;

శ్లో. కాచపరదేవతోక్తా?

చిచ్ఛక్తిః; కోజగద్భర్తా?

సూర్య; స్వచ్ఛేషాంకో

జీవనహేతు? స్వపర్జన్య;

శ్లో. కస్యనశోకో? యస్యాదక్రోధః?

కిం సుఖం? శుష్టిః;

కోరాజా? రంజనకృ;

త్కశ్చశ్వా? నీచసేవకోయస్యాత్ ,

గీ. ఎవ్వఁడెఱుంగఁడు దుఃఖంబు? నెవఁడుకోప

మెఱుంగఁచోవాఁడు; సుఖమెందు? దృష్టి; నెవఁడు

క్షీతిపుండరయఁ? బ్రజలరంజించునతఁడు;

శ్వాన మెవ్వఁ? కలతిశేవనంబులు నతఁడు;

శ్లో. కోమాయీ? పరమేశః

క ఇంద్రజాలాయతే? ప్రపంచోఽయమ్;

కః స్వప్ననిభో? జాగ్రద్వ్యవహరః;

సృత్యమపచకిం? బ్రహ్మ;

గీ. ఎవ్వఁడు సమాయకుఁడు? పరమేశుఁ; జేది

యంద్రజాలసమానమా? నీజగంబు;

స్వప్నమేది? జాగ్రత్తలోనంబునదియ;

ప్రథితసత్యమెయ్యది? పరబ్రహ్మమొకటి;

శ్లో. కింమిథ్యా? యద్విద్యానాశ్యం;

తుచ్ఛంతు? శశవిషాణాది;

కాచానిర్వచనీయా? మాయా;

కిం కల్పితం? ద్వైతమ్;

గీ. ఏదిమిధ్య? విద్యనుశియించునదియ;
యేదితుచ్ఛబు? శశవిషాణాదికలబు;
ఏదియనిర్వచనీయమానెన్న? మాయ;
ధరణిగల్పితమేది? ద్వైతంబుతలఁగ;

శ్లో. కిం పారమార్థికంస్యా? దద్వైతం;
చాజ్ఞ తానుతోనాది;
వపుషశ్చపోషకం కిం? ప్రారబ్ధం;
చాన్నదాయకం? చాయు;

గీ. పారమార్థికమేది? యద్వైతం; మెందు
నుదయమందెఱు? సజ్జానోమదియనాది;
రహినిదనువోమునేది? ప్రారబ్ధకర్మ;
మన్నదాయకమెయ్యది? యాయువోకటి.

శ్లో. కోబ్రాహ్మణైరుచాస్యా?
గాయత్రీరాగ్నిగోచరశ్శింభు;
గాయత్రీ, మాదిత్యే, చాగ్నా
శంభోచకీన్న? తత్తత్వమ్;

గీ. బ్రాహ్మణోపాస్యదైవమెవ్వడగు? నగ్ని
సవిత్సగాయత్రీలం దోచుశంకరుండు;
చెలఁగ నరాగ్నిగాయత్రీశివులయందఁ
దనరుచుండెడిదెయ్యది? తత్తత్వమదియ;

శ్లో. బ్రత్యక్షదేవతాకా? మాతా;
పూజ్యోగురుశ్చక? స్తాతః;
కస్సర్వదేవతాత్మా
విద్యాకర్మాన్వితోవిప్రః;

గీ. ఇలను బ్రత్యక్షుడై వతః బేది? తల్లి;
ఎవఁడుపూజ్యుండుగురుఁడనై యెసఁగుఁ? దండి;
మహితుఁడౌ సర్వదేవతాత్మకుఁడెవఁడు?
జ్ఞానసత్కర్మ సంసిద్ధిఁగన్నదివిజుఁడు.

శ్లో. కశ్చకులక్షయహేతుః
స్సంతాపస్సజ్జనేషుయోకారి;
కేషామమోఘవచనం?
యేచపునస్సత్యమానశమశీలాః.

గీ. కనఁగనెవఁడు కులక్షయకారణంబు?
సకలసజ్జనసంతాపసంజనకుఁడు;
ఎవనివచన మమోఘ? మహీనసత్య
మాన, శమ, శీలములు గల్గువానిమాట.

శ్లో. కిం జన్మ? విషయసంగః;
కిముత్తరంజన్మ? పుత్రిస్సృత్;
కోపనివృత్త్యా? మృత్యుః;
కుత్రపదం విద్యసేచ్ఛ? దృక్పాతే;

గీ. జన్మమెయ్యది? విషయసంసర్గమరయ;
 నేదియుత్తరజన్మమాత్మోదయంబు;
 ఏది యపరిహార్యము? మృత్యుః; వెచటనిడఁగ
 నొనుబదముల దృక్పూతమైనచోట;

శ్లో. సాత్రం కిమన్నదానే? త్సుధితం;
 కోర్చోహి? భగవదవతారః;
 కశ్చభగవాన్? మహేశశృంకర
 నారాయణాత్మైకః;

గీ. అన్నదానంబునకుఁ బాత్రుఁడగునెవండు?
 త్సుధితుఁ; డర్చనీయుఁడెవండు? ప్రధితుఁడీశ్వ
 రావతారుండు, భగవంతుఁడననెవండు?
 హరిహరాత్మకుఁడగు మహేశ్వరుఁడొకండె;

శ్లో. ఫలమపి భగవద్భక్తేః కిం?
 తల్లోకస్వరూపనాటౌత్వం;
 మోక్షశ్చకో? హ్యవిద్యా
 స్తమయః; కస్సర్వవేదభారభ? చోమ్.

గీ. భరణి హరిభక్తి ఫలమేది? తత్పదాప్తి,
 తత్స్వరూప సాక్షాత్కారతయును; మోక్ష
 మరయనేది? యవిద్యాక్షయ; మణఁగునుండు
 గలుగువేదంబు లెందు. నోంకారమందు;

శ్లో. ఇత్యేషా కంఠస్థా; ప్రశ్నోత్తర
రత్నమాలికాయేషామ్
తేముక్తాభరణాశ్చ, విమలాశ్చ
భాన్తి సత్సమాజేషు.

గీ. రహితలిర్పబ్రశ్నోత్త రత్నమాల
కంఠమునఁగల్గియున్న ముక్తాభరణవి
లాసుఁడై స్వచ్ఛతముఁజొచ్చుభాసమానుఁ
డౌ నుభయలోక సత్సభాభ్యంతరముల.

గీ. సకల సుజన సంస్తవనప్రశస్తధర్మ
రంజితమగు ప్రశ్నోత్తరత్నమాలఁ
దేటతెనుఁగున నిట్టలాంధ్రీకరించె
జగతి వెలయ సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిసుకవి.

సమాప్తము.

వెలకు సిద్ధము.

1. సంగీతకృతిదర్పణము రు 2- 0-0

నాటకములు.

2. రోహిణీసుధాకరవిజయము 1-12-0

3. సుభద్రార్జునీయము 0-12-0

4. ప్రభావతీప్రద్యమ్నము 0-12-0

5. ద్రౌపదీస్వయంవరము 0- 8-0

6. యామినీపూర్ణతిలక 0- 8-0

7. ధర్మార్థసిద్ధి 0-10-0

8. రాధారాణి 0- 8-0

ప్రబంధములు.

9. మల్లికావసంతము 1- 0-0

10. రామదయాసారము 1- 0-0

11. దమయంతీస్వయంవరము 0- 2-0

12. కేశవశతకము 0- 2-0

13. ప్రశోత్తరరత్నమాల 0- 4-0

వలయువారికి గ్రంథములయొక్కయు పాపు
సామానులయొక్కయు పూర్తియైన మా కేటలా
గు పంపుచున్నాము.

పి. సుబ్బారావు అండ్ సన్సు,

కాకినాడ.

10184

